

Notat om afgrænsningen af begrebet ”erhvervsmæssigt dyrehold” i forhold til dyrevelfærdslovgivningen

Problemstilling

Der er behov for en afgrænsning af begrebet ”erhvervsmæssig” i forhold til lovgivningen på dyrevelfærdsområdet.

- Følgende fremgår af dyrevelfærdslovens¹ § 9, stk. 3:
”Stk. 3. Enhver, der erhvervsmæssigt holder dyr, skal sørge for at dyreholdet tilses af en dyrlæge mindst én gang årligt.”
- Endvidere fremgår følgende af § 23, stk. 2 i hestebekendtgørelsen²:
”Stk. 2. Enhver, der erhvervsmæssigt holder hest, skal sørge for, at hesteholdet tilses af en dyrlæge mindst én gang årligt. I dyrlægens tilsyn skal indgå en vurdering af, om hesteholdet er i overensstemmelse med bestemmelserne i denne bekendtgørelse”.
- Endelig fremgår det af slagtekyllingebekendtgørelsens³ §1, stk. 1, at reglerne finder anvendelse på bedrifter med slagtekyllinger, der holdes til erhvervsmæssigt formål.

Med henblik på at håndhæve de nævnte bestemmelser er der fra veterinærenhederne efterspurgt en definition af, hvad man skal forstå ved begrebet ”erhvervsmæssigt” for de forskellige dyrearter, der indgår i Fødevarestyrelsens kontrol.

Sammenfatning

På dyrevelfærdsområdet kan der for en række dyrehold angives et antal dyr eller en virksomhedstype - som beskrevet nedenfor - der kan anvendes som udgangspunkt ved vurderingen af, om et givent dyrehold skal anses som erhvervsmæssigt. Der skal dog altid ske en konkret vurdering af dyreholdet, hvor der især skal lægges vægt på om dyreholdet er forbundet med økonomiske transaktioner af en karakter som indebærer, at det må betragtes som erhvervsmæssigt. Den konkrete vurdering kan således indebære, at dyrehold, som er mindre end de nedenfor angivne retningslinjer, vurderes som erhvervsmæssige, eller omvendt, at større dyrehold har en karakter, der betinger, at de ikke anses for erhvervsmæssige.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1597 af 8. juli 2021

² Bekendtgørelse nr. 1746 af 30. november 2020

³ Bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november 2020

Særligt for hunde er det i lovgivningen på dyrevelfærdsområdet fastsat, hvilke typer/ størrelser af dyrehold, der anses for erhvervsmæssige, og disse bestemmelser vil kun i ganske særlige tilfælde kunne fraviges, når det skal vurderes, om der er tale om et erhvervsmæssigt dyrehold.

Notatet omhandler afgrænsning af begrebet ”erhvervsmæssigt dyrehold” i forhold til dyrevelfærdslovgivningen. På andre lovgivningsområder gør andre overvejelser sig gældende, jf. afsnit om miljølovgivningen nedenfor.

Baggrund

Lovgivning på dyrevelfærdsområdet, som vedrører årligt dyrlægetilsyn og/eller afgrænser erhvervsmæssigt dyrehold

Dyrevelfærdsloven

Bestemmelsen i dyrevelfærdslovens § 9, stk. 3, blev indsat i den daværende dyreværnslov i 1991⁴. Af bemærkningerne til lovforslaget (almindelige bemærkninger, afsnit 5.10.2) fremgår, at lovforslaget oprindeligt ikke indeholdt en bestemmelse om pligtigt, regelmæssigt dyrlægetilsyn.

Af den kommenterede dyreværnslov⁵ fra 2007 fremgår det, at Justitsministeren fremsatte ændringsforslag til lovforslaget, hvorefter det årlige dyrlægetilsyn med erhvervsmæssige dyrehold blev obligatorisk. Under Folketingets behandling af ændringsforslaget understregede Justitsministeren, at dyrlægen ikke behøver at komme på et ekstraordinært tilsynsbesøg, hvis dyrlægen inden for det sidste år har været på bedriften og foretaget en sådan gennemgang af bedriften, at man med rimelighed kan tale om, at dyreholdet er blevet tilset.

Det fremgår også af den kommenterede dyreværnslov, at erhvervsmæssigt dyrehold ikke alene omfatter landmænds hold af produktionsdyr, men også dyr i zoologiske haver, dyreparker, dyreformidlere, dyreinternater, rideskoler, hundepensioner m.v. Hvis vagtselskaber holder hunde til brug for bevogtningen af forskellige bygninger og områder, er sådanne dyrehold også omfattet af kravet om et årligt dyrlægetilsyn.

Dyrevelfærdslovens § 9, stk. 4, sidste pkt. fastsætter at ministeren kan undtage mindre husdyrbrug. Denne bemyndigelse er ikke udnyttet. I den kommenterede dyreværnslov fra 2007 anføres det, at kravet således skal overholdes ”uanset om der er tale om et husmandssted med et ganske lille antal køer, eller et vagtselskab med kun to hunde.”.

Hestebekendtgørelsen

Bestemmelsen om årligt dyrlægetilsyn i hestebekendtgørelsens § 23, stk. 2, blev indført med hestelovens vedtagelse i 2007. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår der bl.a. følgende:

”Det følger af stk. 2, at enhver, der erhvervsmæssigt holder heste, skal sørge for, at hesteholdet tilses af en dyrlæge mindst én gang årligt. I dyrlægens tilsyn skal bl.a. indgå en vurdering af, om hesteholdet er i overensstemmelse med reglerne i denne lov. Ved erhvervsmæssige hestehold forstås eksempelvis stutier, hingstestationer, træningsstalde, dyreparker, hestehandlere, hesteinternater, rideskoler, hstepensioner, hesteudlejning, hestevognskørsel (studenterkørsel, kapervogne m.v.), heste i zoologiske haver mv.

Det er ikke et krav efter bestemmelsen, at dyrlægen tilkaldes alene med henblik på at foretage en egentlig gennemgang af hesteholdet. Dyrlægen kan således gennemføre tilsynet af hesteholdet i forbindelse med, at vedkommende er tilkaldt, f.eks. i forbindelse med sygdomsbehandling.”

⁴ Lov nr. 386 af 6. juni 1991

⁵ Dyreværnsloven kommenteret af Dorit Borggaard, Cristina Angela Gulisano og Julie Gyldenløve Skovborg. Dyrenes Beskyttelse, 2007.

Af Fødevarestyrelsens vejledning om velfærdskontrol mm. i hestehold (rev. august 2017) fremgår det endvidere, at Fødevarestyrelsen ved ”stutterier” forstår, at der drives avl med fire eller flere følhopper.

Regler om erhvervmæssig handel med og opdræt af hunde, hundepensioner og -internater
I bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af hunde⁶, som er udstedt med hjemmel i dyrevelfærdsloven, er der angivet en definition af ordet ”erhvervmæssig” i forbindelse med erhvervmæssig handel med og opdræt af hunde. Der fremgår således følgende:

”§ 2. I denne bekendtgørelse forstås ved:

- 1) ...
- 2) ...
- 3) Erhvervmæssig handel med hunde: Erhvervelse af hunde med videresalg for øje.
- 4) Erhvervmæssigt opdræt af hunde: Opdræt, hvor der med anvendelse af tre eller flere avlstæver avles tre eller flere kuld hvalpe pr. kalenderår.
- 5) ...”

Bekendtgørelsen omfatter ikke hundepensioner og hundeeinternater, hvor der opstaldes mindre end fire hunde ad gangen jf. § 30, stk. 3. Det er dog ikke specificeret, at disse ikke er at betragte som ”erhvervmæssige”.

Dyrevelfærdsmæssige bestemmelser for andre dyrearter end heste og hunde

Regler vedrørende svin, kvæg, får, geder, pelsdyr, æglæggende høner, slagtekyllinger, og slagtekalkuner

Der er i dansk lovgivning, ud over for heste og hunde, fastsat specifikke dyrevelfærdsmæssige bestemmelser for svin, kvæg, pelsdyr, slagtekyllinger, kalkuner og æglæggende høner. Ud over kravet i dyrevelfærdslovens § 9, stk. 3, er der ikke i nogen af regelsættene angivet yderligere krav om dyrlægetilsyn i dyrehold med disse dyr.

Det er heller ikke er angivet, hvilke typer virksomheder, eller hvilket antal dyr, der betragtes som erhvervmæssigt dyrehold for de pågældende dyrearter.

Bekendtgørelse om hold af kalkuner⁷ finder dog kun anvendelse på bedrifter med slagtekalkuner, der holdes til erhvervmæssigt formål, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 1. Det fremgår af forarbejderne til den tidligere lov om hold af slagtekalkuner, hvis bestemmelser bekendtgørelsen viderefører, at der ved ”erhvervmæssig” forstås, at ”holdet af slagtekalkuner hovedsageligt har til formål at fremme ejerens (eller ejernes) økonomiske interesser ved en systematisk indtægtserhvervelse gennem hold af slagtekalkuner og efterfølgende salg”, samt at ”hold af slagtekalkuner, som ikke har systematisk indtægtserhvervelse til formål, men som overvejende udøves med henblik på opfyldelse af personlige interesser og behov (hobbyvirksomhed)” således ikke er omfattet af loven.

Slagtekyllingedirektivet⁸, som i dansk lovgivning er gennemført ved bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, finder ikke anvendelse på bedrifter med under 500 kyllinger, jf. direktivets art.1, nr.1. Det fremgår af den danske lovgivning at reglerne

⁶ Bekendtgørelse nr. 1749 af 30. november 2020

⁷ Bekendtgørelse nr. 1748 af 30. november 2020

⁸ Rådets direktiv 2007/43/EF af 28. juni 2007

”finder anvendelse på bedrifter med slagtekyllinger, der holdes til erhvervmæssigt formål”, men der er ikke angivet et specifikt antal kyllinger eller besætningstype som kunne definere ”erhvervmæssig”.

Det fremgår af direktivet om mindstekrav til beskyttelse af æglæggende høner⁹, at reglerne kun finder anvendelse på virksomheder med mindst 350 æglæggende høner. Af bekendtgørelse om beskyttelse af æglæggende høner¹⁰ fremgår, at bekendtgørelsen finder anvendelse på alle bursystemer. For så vidt angår alternative systemer (skrabeægproduktion, fritgående høner og økologisk ægproduktion) finder bekendtgørelsen anvendelse på produktionssystemer med mindst 350 æglæggende høner. Det anføres imidlertid ikke, om denne grænse relaterer sig til, om dyreholdet anses for erhvervmæssigt.

Der er ikke fastsat specifikke velfærdsbestemmelser for hold af får, geder, gæs eller ænder, hverken i EU eller nationalt.

Lovgivning på miljøområdet, som vedrører erhvervmæssigt dyrehold

Miljøaktivitetsbekendtgørelsen

Der er fastsat bestemmelser på miljøområdet i bekendtgørelse om miljøregulering af visse aktiviteter¹¹. I bekendtgørelsens § 7, stk. 2, defineres blandt andet grænserne for, hvor mange dyr et dyrehold højst må bestå af for at blive betragtet som ikke-erhvervmæssigt i relation til miljøreguleringen. Bekendtgørelsens § 7 lyder:

”§ 7. Ved et ikke-erhvervmæssigt dyrehold forstås et dyrehold, der ikke overskrider størrelsesgrænserne i stk. 2.

Stk. 2. Størrelsesgrænser for ikke-erhvervmæssigt dyrehold:

- 1) 30 høns og
- 2) 4 voksne hunde med hvalpe under 18 uger samt
- 3) et dyrehold med enten
 - a) 2 malkekøer eller ammekøer med tilhørende kalve (op til 6 måneder),
 - b) 4 stykker kvæg, der ikke er omfattet af litra a,
 - c) 4 heste med tilhørende føl (op til 12 måneder),
 - d) 2 søer med tilhørende smågrise (op til 40 kg),
 - e) 15 producerede slagtesvin,
 - f) 10 moderfår med lam (op til 12 måneder),
 - g) 10 modergeder med kid (op til 12 måneder),
 - h) andre dyretyper end nævnt i litra a-f eller g, hvis det samlede produktionsareal på ejendommen til disse dyretyper ikke overstiger 25 m², eller
 - i) forskellige dyretyper sammensat efter litra a-g eller h, hvis den forholdsmæssige andel af hver dyretype efter litra a-g eller h, ikke tilsammen overstiger 100 pct.”

Ovennævnte retningslinjer er baseret på miljømæssige hensyn, mens formålet med dette notat er at beskrive de dyrevelfærdsmæssige hensyn, der gør sig gældende ved afgrænsningen af, om et dyrehold vurderes at være erhvervmæssigt.

⁹ Rådets direktiv 1999/74/EF af 19. juli 1999

¹⁰ Bekendtgørelse nr. 881 af 28. juni 2016

¹¹ Bekendtgørelse nr. 844 af 23. juni 2017

Løsning

Generelt om erhvervsmæssigt dyrehold i forhold til dyrevelfærdslovgivningen

Kravet om årligt dyrlægetilsyn i erhvervsmæssige dyrehold, som fastsat i dyrevelfærdslovens § 9, stk. 3, og i hestebekendtgørelsens § 23, stk. 2, er som udgangspunkt ikke afgrænset til dyrehold af en vis størrelse.

For så vidt angår dyrevelfærdsloven understreges dette af, at man ikke har udnyttet hjemlen i lovens § 9, stk. 4, sidste pkt. til at undtage mindre, erhvervsmæssige husdyrhold fra kravet om årligt dyrlægetilsyn.

Begrebet ”erhvervsmæssigt”, som anført i dyrevelfærdslovens § 9, stk. 3 og hestebekendtgørelsens § 23, stk. 2, må forstås som enhver sammenhæng, hvor der er økonomiske interesser involveret i at holde dyrene. Det er ikke kun dyreholdets størrelse, og størrelsesordenen af de økonomiske transaktioner (herunder om de giver over- eller underskud, eller om de betinger en momsregistrering / virksomhedsregistrering) der er afgørende for en vurdering af, om dyreholdet skal betragtes som erhvervsmæssigt i forhold til dyrevelfærdslovens og hestebekendtgørelsens bestemmelser. Selvom der kun holdes få dyr, og selvom virksomheden giver underskud eller der er tale om mindre beløb, udelukker det ikke, at den ansvarlige for dyreholdet skal opfylde kravet i dyrevelfærdslovens § 9, stk. 3, og hestebekendtgørelsens § 23, stk. 2, hvis dyreholdet i øvrigt vurderes at være erhvervsmæssigt.

Der skal således i hvert enkelt konkret tilfælde tages hensyn til om dyreholdet er forbundet med økonomiske transaktioner af en karakter som indebærer, at det må betragtes som erhvervsmæssigt.

Det er imidlertid Fødevarestyrelsens opfattelse, at der er behov for retningslinjer for, hvordan dyreholdets art og størrelse skal indgå i den samlede vurdering af, om et dyrehold skal betragtes som erhvervsmæssigt i forhold til dyrevelfærdslovens krav om årligt dyrlægetilsyn i erhvervsmæssige dyrehold, jf. dyrevelfærdslovens § 9, stk. 3, og hestebekendtgørelsens § 23, stk. 2.

Retningslinjer for dyreholds størrelse eller art i forbindelse med vurdering af, om dyreholdet skal betragtes som erhvervsmæssigt, jf. dyrevelfærdslovens § 9, stk. 3, regler om hold af slagtekyllinger og - for så vidt angår heste, æsler og krydsninger heraf - hestebekendtgørelsens § 23, stk. 2.

Nedenfor beskrives de retningslinjer for dyreholdets art og størrelse, som Fødevarestyrelsens finder bør indgå, når det skal vurderes, om et dyrehold skal betragtes som erhvervsmæssigt. Det skal understreges, at der kan være forhold, især af økonomisk karakter, der betyder, at dyrehold, som er mindre end de nedenfor anførte størrelser, skal anses for erhvervsmæssige, ligesom der kan være tale om at dyrehold, der er større end de nedenfor anførte retningslinjer, alligevel ikke vurderes som erhvervsmæssige, jf. ovenfor. Hvert enkelt dyrehold skal således vurderes konkret.

Retningslinjer for størrelse eller art af dyrehold, der bør indgå i vurderingen af, om et dyrehold skal anses for erhvervsmæssigt.

Svin

Der tages udgangspunkt i de bestemmelser, der finder anvendelse i forbindelse med miljøregulering.
Dvs.:

Flere end to søer med tilhørende smågrise (op til 40 kg), eller flere end 15 producerede slagtesvin

Kvæg

Der tages udgangspunkt i de bestemmelser, der finder anvendelse i forbindelse med miljøregulering.
Dvs.:

Flere end to malkekøer eller ammekøer med tilhørende kalve (op til 6 måneder) eller flere end fire stykker af andre former for kvæg.

Får og geder

Der tages udgangspunkt i de bestemmelser, der finder anvendelse i forbindelse med miljøregulering. Dvs.:

Flere end ti moderfår med lam (op til 12 måneder)

Flere end ti modergeder med kid (op til 12 måneder)

Pelsdyr

Der tages udgangspunkt i, at regler om husning af mink og hegning af minkfarme¹² finder anvendelse, når der er tale om 20 eller flere dyr.

Dvs.:

Bedrifter med 20 eller flere mink, ildere eller chinchilla

Heste

For heste tages udgangspunkt i, hvilken type af virksomhed, der er tale om.

Ved erhvervsmæssige hestehold forstås således eksempelvis stutierier, hingstestationer, træningsstalde, dyreparker, hestehandlere, hesteinternater, rideskoler, hestepensioner, hesteudlejning, hestevognskørsel (studenterkørsel, kapervogne m.v.), heste i zoologiske haver mv. I sådanne virksomheder kan en hest således udgøre et erhvervsmæssigt dyrehold.

Af Fødevarestyrelsens vejledning om velfærdskontrol mm. i hestehold (rev. August 2017) fremgår det endvidere, at der ved stutierier forstås, at der drives avl med fire eller flere følhopper.

Hunde

Begrebet ”erhvervsmæssigt” er for erhvervsmæssig handel med og opdræt af hunde defineret i forhold til dyreholdets størrelse i § 2 bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af hunde. Endvidere omfatter bekendtgørelsen ikke hundepensioner og –internater, hvor der opstaldes mindre end 4 hunde ad gangen.

Dvs. at følgende anses for erhvervsmæssige aktiviteter:

- erhvervsmæssig handel med hunde, når hunde erhverves med videresalg for øje
- erhvervsmæssigt opdræt af hunde, når der opdrættes hunde med anvendelse af tre eller flere avlstæver og frembringelse af tre eller flere kuld hvalpe pr. kalenderår
- hundepensioner og –internater, hvor der opstaldes fire eller flere hunde ad gangen

Hertil kommer andet hundehold af erhvervsmæssig karakter, som f.eks. vagtselskaber, der holder en eller flere hunde.

Slagtekyllinger

Det er Fødevarestyrelsens opfattelse, at direktivets grænse er et udtryk for, hvornår det vurderes, at der er tale om en produktion af en størrelsesorden, hvor der er behov for særlig opmærksomhed på dyrenes velfærd.

Ved vurderingen af, hvornår en slagtekyllingebedrift skal betegnes som erhvervsmæssig, finder Fødevarestyrelsen at direktivets grænse bør danne udgangspunkt.

Dvs.:

Bedrifter med 500 slagtekyllinger eller derover.

¹² Bekendtgørelse nr. 1422 af 3. december 2015

Kalkuner, gæs og ænder

For disse former for slagtefjerkræ kan der være tale om mindre, sæsonbetonede opdræt, som har klart erhvervsmæssigt sigte. Derfor lægges til grund, at selv mindre dyrehold med disse former for slagtefjerkræ som udgangspunkt anses for erhvervsmæssige.

Dvs.:

Over 30 stk. kalkuner, gæs eller ænder.

Æglæggende høner

Det er Fødevarestyrelsens opfattelse, at grænsen på 350 æglæggende høner i direktivets er et udtryk for, hvornår det vurderes, at der er tale om en produktion af en størrelsesorden, hvor der er behov for særlig opmærksomhed på dyrenes velfærd. Fødevarestyrelsen, at direktivets grænse bør danne udgangspunkt, dvs. at bedrifter med mindst 350 æglæggende høner som udgangspunkt vurderes at være erhvervsmæssige.

Dvs.:

Bedrifter med 350 æglæggende høner eller derover.